

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

ЗАПОВЕД

10/24/2025

X РД09-3309/24.10.2025г.

Регистрационен №
Министерство на образованието и науката
Signed by: Desislava Simeonova Shalqanova

На основание чл. 36, ал. 2 от Закона за професионалното образование и обучение, във връзка с чл. 2, ал. 1 и 2 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс

УТВЪРЖДАВАМ

Национална изпитна програма за провеждане на държавен изпит за придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията код **041102** „Митническо обслужване“ от професионалното направление код **0411** „Счетоводство и данъчно облагане“ съгласно приложението.

24.10.2025 г.

X

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ
Министър на образованието и науката
Signed by: Emilia Tzvetanova Lazarova

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

**НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА
ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ
НА СТЕПЕНИ НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯ**

Професионално направление				
Код: 0411	Счетоводство и данъчно облагане			
Професия				
Код: 041102	Митническо обслужване			
Степени на професионална квалификация	-	II	III	-
Ниво по Национална квалификационна рамка (НКР)	-	3	4	-
Ниво по Европейска квалификационна рамка (ЕКР)	-	3	4	-

Утвърдена със Заповед

X

Регистрационен №
Министерство на образованието и науката

София, 2025 г.

I. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитна програма е предназначена за провеждане на държавни изпити за придобиване на втора и трета степен на професионална квалификация (СПК) по професия код 041102 „Митническо обслужване“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО).

Целта на настоящата изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетентности на обучаваните, изискващи се за придобиване на всяка степен на професионална квалификация.

Националната изпитна програма е разработена във връзка с чл. 36 от ЗПОО и чл. 2, ал. 1 и ал. 2 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация.

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

1. Част по теория на професията

- изпитни теми с кратко описание на учебното съдържание по всяка тема и дидактически материали (осигуряват се от обучаващата институция);
- критерии за оценяване на изпитните теми;
- указания за разработване на писмен тест;
- указания за съдържанието и оформянето на дипломния проект за ученици, обучаващи се за трета степен на професионална квалификация;
- критерии за оценяване на дипломния проект и неговата защита.

2. Част по практика на професията

- указания за съдържанието на индивидуалните задания;
- критерии за оценяване на индивидуалните задания.

3. Система за оценяване

4. Приложения

- образец на изпитен билет – част по теория на професията;
- образец на индивидуално задание по практика;
- образец на индивидуално задание за разработване на дипломен проект;
- образец на рецензия на дипломен проект.

III. ИЗПИТНИ ТЕМИ за провеждане на държавен изпит – ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА

1.ИЗПИТНИ ТЕМИ ЗА ВТОРА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

ИЗПИТНА ТЕМА № 1: Подготовка на съпроводителни търговска, транспортна и митническа документация

Видове търговски документи. Митнически декларации. Приложения и сертификати. Данни за стоките. Подготовка на транспортни документи: стандарти и предизвикателства

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 1</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Описание на основните видове търговски документи и тяхното значение в митническите процедури	20
2. Описва митническата декларация, нейната структура и основни изисквания за точно попълване и подаване	25
3. Обяснява значението на приложенията и сертификатите при удостоверяване на произход, качество и съответствие	20
4. Описва данните за стоките, съдържащи се в митническата документация	15
5. Описва изготвянето на транспортни документи, основни стандарти, изисквания и често срещани проблеми при тяхната подготовка	20
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 2: Характеристика на основни понятия в митническата дейност

Понятия митническа граница, митническа територия, митнически съюз, статус на стоките и произход на стоките. Свободно движение на стоки. Понятие и същност на митата. Видове мита

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 2</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Характеризира точно и ясно понятията митническа граница, митническа територия, митнически съюз, статус на стоките и произход на стоките	25
2. Дефинира понятието митнически съюз и изброява основните му характеристики и цели	20
3. Описва правилата за свободно движение на стоки и възможните ограничения	20
4. Описва методите за изчисление на дължими суми за данъци и такси при внос и	20

износ	
5. Дефинира понятието мита и описва основните им функции и цели	15
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 3: Митническо представителство – основни задължения на митническия представител

Видове представителство. Пълномощия и отговорности на митническия представител. Комуникация с институции и длъжностни лица при митническо представителство. Контрол на митническите документи. Действия при проверка

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 3</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Описва основните видове представителство – пряко и непряко	15
2. Описва основните правомощия и отговорности на митническия представител	20
3. Обяснява процеса на комуникация с държавни органи и длъжностни лица при митническо представителство	20
4. Характеризира функциите, свързани с контрол на документите преди подаване	25
5. Дава примери за подходящи действия при митническа проверка	20
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 4: Основи на митническото складиране

Характеристика и правно основание на митническото складиране. Видове митнически складове и тяхното предназначение. Процедура за откриване на временен и/или митнически склад. Документи за складиране на стоки във временни или митнически складове

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 4</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Точно обяснява термините временно и митническо складиране и характеризира релевантните законови разпоредби	15
2. Изброява видовете митнически складове и обяснява предназначението и функцията на всеки вид склад	20
3. Подробно описва необходимите стъпки за откриването на временен и на митнически склад	25
4. Изброява необходимите изисквания и документи за складиране на стоки във временен и в митнически склад съгласно законодателството	20
5. Описва примери за успешни практики при откриването на временен и/или митнически склад	20

Общ брой точки:	100
------------------------	------------

ИЗПИТНА ТЕМА № 5: Пазар и пазарен механизъм

Определение за пазар. Видове пазари. Търсене и предлагане. Ценови механизъм. Пазарна конкуренция

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 5</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Описва какво представлява пазарът и кои са основните му функции в икономиката	15
2. Изброява основните видове пазари (на стоки, услуги, труд, капитал) и описва тяхното значение	20
3. Дефинира понятията търсене и предлагане и описва функциите на търсене и предлагане	25
4. Обяснява ценовия механизъм и как той координира взаимодействието между търсенето и предлагането	20
5. Обяснява важността на конкуренцията за пазарното развитие и ползите от нея за потребителите	20
Общ брой точки:	100

2. ИЗПИТНИ ТЕМИ ЗА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

ИЗПИТНА ТЕМА № 1: Митническо представителство – правен статут на митническия представител

Правна дефиниция на митническия представител в националното и европейското законодателство. Права и задължения на митническия представител. Ползи от използването на митнически представител за бизнеса и митническите органи. Роля на митническия представител в международните вериги на доставки. Етични аспекти в работата на митническия представител

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 1</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Представя точни дефиниции за митнически представител и митническо представителство според националното и европейско законодателство	25
2. Описва правата и задълженията на митническия представител точно и ясно	20
3. Посочва ползите от митническия представител за бизнеса и държавните институции	15

4. Описва ролята на митническия представител в международните вериги на доставки	20
5. Описва ситуации, при които възниква конфликт на интереси в хода на работата	20
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 2: Основни принципи на финансите

Същност и роля на парите в икономиката. Видове платежни средства. Лихва и лихвен процент. Видове публични блага. Източници на публични приходи

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 2</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Дефинира парите и тяхната основна функция в икономиката и описва как парите улесняват търговията и икономическите отношения	25
2. Описва основните видове платежни средства и основните функции на парите: средство за обмен, мерило на стойност, разчетна единица и средство за съхранение на стойност	20
3. Описва понятията лихва и лихвен процент и тяхното влияние върху стойността на парите	20
4. Характеризира основни видове публични блага	15
5. Описва източници на публични приходи (например данъци, такси)	20
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 3: Митническо обслужване при внос на стоки

Обобщена декларация за въвеждане. Поставяне на стоките под митнически надзор. Временно складиране на стоките. Поставяне на стоките под митнически режим. Проверки на стоките и документите. Митническо задължение

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 3</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Обяснява значението и съдържанието на Обобщената декларация за въвеждане (ОДВ) и сроковете за нейното подаване	20
2. Описва процеса на поставяне на стоките под митнически надзор при внос и задълженията на лицата в този процес	25
3. Обяснява процедурите за временно складиране на стоките и разпореждането с тях след изтичане на срока	20
4. Описва различните митнически режими, под които могат да бъдат поставени стоките при внос, и условията за това.	20

5. Обяснява видовете проверки на стоките и документите, извършвани от митническите органи при внос и тяхната цел	15
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 4: Митническо обслужване при износ на стоки

Митнически процедури при изнасяне на стоки. Подаване на декларация за заминаване. Представяне на стоките. Проверки на стоките и документите. Вдигане на стоките. Превозване на стоките до изходно митническо учреждение. Проверки в изходно митническо учреждение. Потвърждение от изходното митническо учреждение

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 4</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Описва всички етапи от износната процедура без пропуски или неточности	30
2. Описва изискванията за попълване, необходимите документи и стъпките за електронно подаване на информацията	25
3. Обяснява видовете проверки, критериите за избор на пратки за проверка и действията при установяване на нарушения	20
4. Обяснява процедурите за вдигане на стоките, изискванията за транспорт и отговорностите на страните	15
5. Обяснява дейностите в изходното митническо учреждение, целта на проверките и значението на потвърдението	10
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 5: Митническо обслужване при транзит на стоки

Същност и видове митнически режим „Транзит“. Формалности в отправно митническо учреждение. Формалности по време на превоза. Формалности в получаващо митническо учреждение. Обезпечения и контрол

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 5</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Описва същността, целите и видовете на митнически режим „Транзит“ и участниците в транзитната операция	20
2. Описва формалностите и процедурите в отправното митническо учреждение при поставяне на стоки под режим „Транзит“	25
3. Обяснява задълженията на превозвача и действията при възникване на обективни събития по време на превоза	20

4. Описва процеса на представяне на стоките и документите в получаващото митническо учреждение и приключване на транзита	20
5. Обобщава видовете обезпечения, условията за освобождаване на обезпечението и мерките при констатирани нарушения	15
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 6: Информационни технологии в митническата дейност

Видове информационни системи в митническата дейност (внос, контрол на вноса, износ, транзит и акцизно облагане). Онлайн подаване на декларации. Митнически информационни системи. Електронен подпис. Сигурност на данните

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 6</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Описва функциите и приложението на информационните системи за внос, контрол на вноса, износ, транзит и акцизно облагане в реалната практика	20
2. Характеризира възможностите на информационните системи за внос, контрол на вноса, износ, транзит и акцизно облагане при обработката на документи	25
3. Обяснява процеса на онлайн подаване на декларации и свързаните етапи	20
4. Описва процесите на подписване и на удостоверяване на подадените онлайн документи с квалифициран електронен подпис (КЕП)	15
5. Описва онлайн системите за финансови разплащания, използвани за заплащане на начислени митнически задължения	20
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 7: Подготовка на съпроводителна търговска и митническа документация – процедура по оформяне на митническа декларация

Видове съпроводителна търговска и митнически документация. Видове информация за попълване в полетата на Единния административен документ. Процес на въвеждане на данни. Проверка и валидиране. Електронно подаване на митнически декларации.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 7</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Различава основните видове митнически документи	20
2. Описва основните полета в декларационната форма на Единния	25

административен документ и тяхното съдържание	
3. Обяснява правилата за въвеждане на данни в митническите информационни системи	20
4. Характеризира процеса на проверка и валидиране на подадената информация	20
5. Описва стъпките при електронно подаване на декларацията	15
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 8: Оформяне и обработка на транспортни документи

Характеристика на основните транспортни документи. Задължителни реквизити на транспортните документи. Процес на оформяне на транспортни документи. Специфика на транспортните документи при различни видове транспорт. Проверка на точността и валидността на транспортните документи.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 8</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Характеризира същността и предназначението на основните транспортни документи	20
2. Описва задължителните реквизити на транспортните документи	15
3. Описва стъпките и процедурите за правилно оформяне на транспортни документи	25
4. Описва изискванията за транспортните документи в автомобилен, железопътен, морски и въздушен транспорт	20
5. Описва методите за проверка на точността и валидността на транспортни документи преди изпращане и получаване на стоки	20
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 9: Роля/място на митническия представител във външнотърговската дейност

Комплекс от услуги по външнотърговската дейност. Развитие на спедиторска дейност. Логистика и складова дейност. Застрахователна дейност. Потребности на клиентите и предоставяне на услуги

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 9</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Описва точно и пълно услугите, предоставяни от митническия представител	25
2. Описва значимостта на спедиторската дейност за международната търговия и принципите ѝ на работа	20

3. Характеризира логистичната дейност и значението ѝ за ефективната логистика за митническите операции	20
4. Описва значимостта на застраховките за търговците	15
5. Описва основните потребности на клиентите на митническия представител	20
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 10: Онлайн подаване на електронни митнически декларации

Процедура за издаване на регистрационния и идентификационен номер (EORI номер). Структура и съдържание на електронни митнически декларации. Работа с митническата информационна системи за внасяне, изнасяне и транзит. Процедури за електронно подаване на декларации. Проверка и валидиране на онлайн подадената информация

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 10</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Описва стъпките и изискванията за получаване на EORI номер, значението му за икономическите оператори и ролята му в митническите процедури	30
2. Обяснява основните компоненти на митническите декларации и изискванията за информация и документи, които трябва да бъдат включени	25
3. Описание на функциите и особеностите на митническите информационни система за изнасяне, внасяне и транзит (МИСВ, МАСИ и МИСТ2)	20
4. Характеризира стъпките за успешно електронно подаване на митнически декларации	15
5. Описва методи и процедури за проверка на точността и валидността на подадените данни	10
Общ брой точки:	100

IV. УКАЗАНИЯ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПИСМЕН ТЕСТ

1. Структура на теста и изисквания към тестовите задачи

Всеки тест се състои от 20 въпроса/задачи и обхваща всички теми от националната изпитна програма за съответната степен на професионална квалификация по професията. Тестовите включват следните модули:

Модул А: Титулна страница – съдържа наименование на институцията, от името на която се предлага тестът, и инструкция за работа с теста. Инструкцията съдържа информация относно:

- целта на теста;

- начините за нанасяне на отговорите;
- права и задължения на учениците по време на изпита;
- начините за оценка на тестовите резултати;
- времето за решаване на теста.

Модул Б: Тест – изписва се вариант на теста. Тестовите въпроси/задачи се подреждат по един от следните критерии:

- по логиката на учебното съдържание;
- според типа на отговора.

Модул В: Еталон на верния отговор и ключ за оценяване – предназначени за комисията за подготовка и оценяване на изпита – част по теория на професията.

2. Изисквания към тестовите въпроси/задачи

Всяка тестова задача проверява компетентности съобразно нивото по НКР/ЕКР, както следва:

- за втора степен на професионална квалификация (НКР/ЕКР 3) – компетентности, необходими за изпълнение на еднотипни задачи, за решаване на рутинни проблеми и за извършване на рутинни дейности, както и ограничен набор от практически знания, необходими за изпълнението на по-сложни задачи в познати условия.
- за трета степен на професионална квалификация (НКР/ЕКР 4) – компетентности, необходими за изпълнение на сложни операции с помощта на различни инструменти, машини, апарати, измервателни уреди, за разчитане на технологична документация, схеми, данни и др.

Тестовите въпроси/задачи се разработват в съответствие с матрицата на теста, както следва:

Изпитна тема №	I степен на професионална квалификация Тежест 30%		II степен на професионална квалификация Тежест 40%		III степен на професионална квалификация Тежест 50%		IV степен на професионална квалификация Тежест 50%	
	Брой тестови задачи	Максимален брой точки	Брой тестови задачи	Максимален брой точки	Брой тестови задачи	Максимален брой точки	Брой тестови задачи	Максимален брой точки
1	-	-	4	20	2	10	-	-
2	-	-	4	20	2	10	-	-
3	-	-	4	20	2	10	-	-
4	-	-	4	20	2	10	-	-

5	-	-	4	20	2	10	-	-
6	-	-			2	10	-	-
7	-	-			2	10	-	-
8	-	-			2	10	-	-
9	-	-			2	10	-	-
10	-	-			2	10	-	-
	-	-	20	100	20	100	-	-

Максималният брой точки за всяка тестова задача е 5 точки.

При оценка на резултатите от теста максималният брой точки се поставя при пълен и верен отговор, съвпадащ с ключа за оценяване. Частично верните отговори носят по-малък брой точки съобразно ключа за оценяване.

V. УКАЗАНИЕ ЗА СЪДЪРЖАНИЕТО И ОФОРМЯНЕТО НА ДИПЛОМНИЯ ПРОЕКТ

Дипломният проект съдържа следните структурни единици:

- титулна страница;
- съдържание;
- увод (въведение);
- основна част
- заключение;
- списък на използваната литература;
- приложения.

Титулната страница съдържа наименование на училището, населено място, тема на дипломния проект, трите имена на ученика, професия, име и фамилия на ръководителя/консултанта.

Уводът (въведение) съдържа кратко описание на основните цели и резултати.

Основна част – формулира се целта на дипломния проект и задачите, които трябва да бъдат решени, за да се постигне тази цел. Съдържа описание и анализ на известните решения, като се цитират съответните литературни източници. Съдържа приносите на дипломния проект, които трябва да бъдат така формулирани, че да се вижда кои от поставените задачи са успешно решени.

Заключението съдържа изводи и предложения за доразвиване на проекта и възможностите за неговото приложение.

Списъкът с използваната литература включва цитираната и използвана в записката на дипломния проект литература. Започва на отделна страница от основния текст. При имената на авторите първо се изписва фамилията. Всички описания в списъка с използваните източници трябва да са подредени по азбучен ред според фамилията на първия автор на всяка публикация.

Приложенията съдържат документация, която не е намерила място в текста поради ограниченията в обема ѝ или подредба за по-добра прегледност. В текста трябва да има препратка към всички приложения.

б) Оформяне на дипломния проект

Формат: А4; брой редове в стр.: 30; брой на знаците: 60 знака в ред; общ брой на знаците в 1 стр.: 1800 – 2000 знака

Шрифт: Times New Roman

VI. КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ДИПЛОМЕН ПРОЕКТ

<i>Критерии за оценяване</i>	<i>Максимален брой точки</i>
<i>1. Съответствие с изискванията за съдържание и структура на дипломния проект</i>	20
1.1. Логическа последователност и структура на изложението, балансиране на отделните части	4
1.2. Задълбоченост и пълнота при формулиране на обекта, предмета, целта и задачите в разработването на темата	7
1.3. Използване на подходящи изследователски методи	4
1.4. Стил и оформяне на дипломната работа (терминология, стил на писане, текстообработка и оформяне на фигури и таблици)	5
<i>2. Съответствие между поставените цели на дипломния проект и получените резултати</i>	20
2.1. Изводите следват пряко от изложението, формулирани са ясно, решават поставените в началото на изследването цели и задачи и водят до убедителна защита на поставената теза	10
2.2. Оригиналеност, значимост и актуалност на темата	6
2.3. Задълбоченост и обосновааност на предложенията и насоките	4
<i>3. Представяне на дипломния проект</i>	20
3.1. Представянето на разработката по темата е ясно и точно	5

3.2. Онагледяване на експозето с: а) презентация б) графични материали в) практически резултати г) компютърна мултимедийна симулация и анимация	10
3.3. Умения за презентиране	5
<i>4. Отговори на зададените въпроси от рецензента и/или членовете на комисията за подготовка, провеждане и оценяване на изпита чрез защита на дипломен проект</i>	30
4.1. Разбира същността на зададените въпроси и отговаря пълно, точно и убедително	10
4.2. Логически построени и точни отговори на зададените въпроси	10
4.3. Съдържателни и обосновани отговори на въпросите	10
5. Използване на професионалната терминология, добър и ясен стил, обща езикова грамотност	10
5.1. Правилно използване на професионалната терминология	5
5.2. Ясен изказ и обща езикова грамотност	5
Общ брой точки:	100

VII. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА

1. Указание за съдържанието на индивидуалните задания

Индивидуалното задание за частта по практика на професията съдържа темата на индивидуалното задание и изискванията към крайния резултат от изпълнението на заданието.

Всяко индивидуално задание за държавен изпит за придобиване на професионална квалификация – част по практика на професията включва:

- тема в съответствие с единиците резултати от учене в държавния образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията, като за обучаемите, които придобиват по-високата степен на професионална квалификация, индивидуалното задание може да съдържа извършване компетентности за по-ниската степен на професионална квалификация по съответната професия;
- указания (инструкции/изисквания) за изпълнение;
- критерии за оценяване.

По решение на комисията за провеждане и оценяване на изпита – част по практика на професията, могат да се дадат допълнителни указания, които да подпомогнат обучавания при изпълнение на индивидуалното задание.

4.2. Критерии за оценяване

№	<i>Критерии за оценяване</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1.	Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда^{1*}	да/не
1.1.	Изпълнява дейностите при спазване на необходимите мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд	да/не
1.2.	Създава организация за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на работното място	да/не
1.3.	Предотвратява опасните ситуации, които могат да възникнат по време на работа	да/не
2.	Ефективна организация на работното място	5
2.1.	Планира ефективно работния процес	2
2.2.	Разпределя трудовите дейности в работния процес съобразно поставената задача и времето за нейното изпълнение	2
2.3.	Познава и прилага установените стандарти за осъществяване на дейността	1
3.	Спазва изискванията на правилниците, наредбите и предписанията	5
3.1.	Познава и прилага нормативните изисквания в съответната професионална област	3
3.2.	Спазва изискванията на правилниците, наредбите и предписанията, свързани с индивидуалното задание	2
4.	Правилен подбор на детайли, материали и инструменти съобразно конкретното задание	20
4.1.	Целесъобразно използва материали, детайли и инструменти според изпитното задание	10

^{1*} Критерий 1 няма количествено изражение, а качествено. Ако обучаваният по време на изпита създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на други лица, изпитът се прекратява и на обучавания се поставя **оценка слаб (2)**.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
4.2.	Правилно подбира количеството и качеството на материали, детайли и инструменти	10
5.	Спазване на технологичната последователност на операциите според индивидуалното задание	20
5.1.	Самостоятелно определя технологичната последователност на операциите	10
5.2.	Организира дейността си при спазване на технологичната последователност на операциите в процеса на работа	10
6.	Качество на изпълнението на индивидуалното задание	50
6.1.	Всяка завършена дейност съответства на изискванията на съответната технология	20
6.2.	Крайният резултат съответства на зададените параметри и отговаря на изискванията в стандартите	20
6.3.	Изпълнява задачата в поставения срок	10
Общ брой точки:		100

VIII. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Оценяването на резултатите от държавния изпит за придобиване на квалификация по професия код 041602 Митническо обслужване е в точки, както следва:

- част по теория на професията – максимално 100 точки;
- част по практика на професията – максимално 100 точки.

Всяка част от държавния изпит е успешно положена при постигане на петдесет на сто от максималния брой точки.

Формирането на окончателната оценка от изпита е, както следва:

- за втора степен на професионална квалификация – в съотношение 40 процента частта по теория на професията и 60 процента частта по практика на професията от общия брой точки. Окончателната оценка в брой точки е равна на $0,4 \times$ получения брой точки от частта по теория на професията + $0,6 \times$ получения брой точки от частта по практика на професията.
- за трета степен на професионална квалификация — в съотношение 50 процента от получения брой точки от частта по теория на професията и 50 процента от получения

брой точки от частта по практика на професията. Окончателната оценка в брой точки е равна на 0,5 по получения брой точки от частта по теория на професията плюс 0,5 по получения брой точки от частта по практика на професията.

Окончателната оценка в брой точки се формира след успешното полагане на всяка част от изпита и се превръща в цифрова оценка с точност до 0,01 по формулата:

Цифрова оценка = окончателната оценка в брой точки x 0,06.

Окончателната оценката от държавния изпит за придобиване на квалификация по професията е с количествен и качествен показател с точност до 0,01 и се определя, както следва:

- а) за количествен показател от 2,00 до 2,99 се определя качествен показател „слаб“;
- б) за количествен показател от 3,00 до 3,49 се определя качествен показател „среден“;
- в) за количествен показател от 3,50 до 4,49 се определя качествен показател „добър“;
- г) за количествен показател от 4,50 до 5,49 се определя качествен показател „много добър“;
- д) за количествен показател от 5,50 до 6,00 се определя качествен показател „отличен“.

IX. АВТОРСКИ ЕКИП

Националната изпитна програма е разработена по проект BG05SFPR001-3.001-0001 „Модернизиране на професионалното образование и обучение“, финансиран от Програма „Образование“ 2021 – 2027, съфинансиран от Европейския съюз.

X. ПРИЛОЖЕНИЯ

1. Образец на изпитен билет – част по теория на професията

Изпитен билет – част по теория на професията

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ... СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА

по професия код ..... „.....“

Изпитен билет №.....

Изпитна тема:

.....
.....
.....
.....
(изписва се точното наименование на темата с кратко описание на учебното
съдържание)

Описание на дидактическите материали (ако е приложимо)

.....
Председател ***на*** ***изпитната***
комисия:.....

(име, фамилия)

(подпис)

Директор/ръководител на обучаващата институция: .....

(име, фамилия)

(подпис)

*(печат на училището/
обучаващата институция)*

2. Образец на индивидуално задание по практика

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ..... СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ - ЧАСТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА

по професия код ..... „.....“

Индивидуална задание № . . . .

На

.....
(трите имена на ученика/обучавания)

..... клас/курс, начална дата на изпита: ..... начален час: .....

крайна дата на изпита: ..... час на приключване на изпита: .....

1. Да се.....

(вписва се темата на индивидуалното задание)

а. Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на индивидуалното задание:

.....
УЧЕНИК/ОБУЧАВАН: .....

(име, фамилия)

(подпис)

Председател на изпитната комисия:.....

(име, фамилия)

(подпис)

Директор/ръководител на обучаващата институция:.....

(име, фамилия) (подпис)

(печат на училището/

обучаващата институция)

3. Индивидуално задание за разработване на дипломен проект

.....
(пълно наименование на училището)

ЗАДАНИЕ ЗА ДИПЛОМЕН ПРОЕКТ
ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ТРЕТА СТЕПЕН НА
ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА

по професия код ..... „.....“

На.....ученик от .....клас
(трите имена на ученика)

Тема:.....

.....
Изисквания за разработката на дипломния проект (входни данни, съдържание, оформяне, указания за изпълнение, инструкции):

.....
График за изпълнение:

а) дата на възлагане на дипломния проект .....

б) контролни проверки и консултации .....

.....
в) краен срок за предаване на дипломния проект .....

Ученик: .....

(име, фамилия)

(подпис)

Ръководител-консултант:.....

(име, фамилия)

(подпис)

Директор:.....

(име, фамилия)

(подпис)

(печат на училището)

4. Образец на рецензия на дипломен проект

4. Рецензия на дипломен проект

.....
(пълно наименование на училището)

РЕЦЕНЗИЯ

Тема на дипломния проект	
Ученик	
Клас	
Професия	
Ръководител-консултант	
Рецензент	

Критерии за допускане до защита на дипломен проект	Да	Не
Съответствие на съдържанието и точките от заданието		
Съответствие между тема и съдържание		
Спазване на препоръчителния обем на дипломния проект		
Спазване на изискванията за оформление на дипломния проект		
Готовност за защита на дипломния проект		

Силни страни на дипломния проект	
Допуснати основни слабости	
Въпроси и препоръки към дипломния проект	

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Качествата на дипломния проект дават основание ученикът/ученичката.....

..... да бъде допуснат/а до защита пред членовете на комисията за подготовка, провеждане и оценяване на изпита чрез защита на дипломен проект в теоретичната и практическата част.

.....20..... г.
гр./с. ....

Рецензент: .....

(подпис)